

Αξιολόγηση του έργου της Ελληνικής Προεδρίας για τον χρηματοπιστωτικό τομέα

ΧΡΗΣΤΟΥ ΒΛ. ΓΚΟΡΤΣΟΥ*

Γενικού Γραμματέα ΕΕΤ

Επίκουρο Καθηγητή στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών

1. Συνολική θεώρηση

Κατά τη διάρκεια της εξαμήνης Ελληνικής Προεδρίας που ολοκληρώθηκε στις 30 Ιουνίου 2003, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος σε πολλούς τομείς δραστηριότητας τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Μολονότι τα θέματα που άπτονται του χρηματοπιστωτικού τομέα δεν συγκαταλέγονταν στις άμεσες προτεραιότητές της, όπως αυτές παρουσιάστηκαν το Δεκέμβριο του 2002⁽¹⁾, η Ελληνική Προεδρία κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες για την επίτευξη προόδου και αναφορικά με την ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Τούτο επιτεύχθηκε αφενός μεν με την προώθηση της υλοποίησης πολλών από τους άξονες δράσης του Πλαισίου Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες (βλέπε κατωτέρω, υπό 3) και αφετέρου, με την ανάληψη *ad hoc* πρωτοβουλιών (υπό 4). Επιπλέον, η Ελληνική Προεδρία επιλήφθηκε (και μάλιστα από τον Ιούλιο του 2002, καθώς η Δανία δεν είναι μέλος της ευρωζώνης) σημαντικών θεμάτων που αφορούν στη λειτουργία της οικονομικής ένωσης της Κοινότητας (βλέπε κατωτέρω υπό 2), με άμεση επίπτωση στο χρηματοπιστωτικό τομέα.

2. Οικονομική Ένωση

2.1 Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης

Η δωδεκάμηνη περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας η Ελλάδα είχε την προεδρία της Ευρω-ομάδας⁽²⁾ υπήρξε ιδιαίτερα κρίσιμη, καθώς η ανάπτυξη στην ευρωζώνη κινήθηκε σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, ενώ, για πρώτη φορά, τρία κράτη μέλη⁽³⁾ παρουσίασαν δημοσιονομικό έλλειμμα μεγαλύτερο του 3% ως προς το ΑΕΠ τους. Πέραν των συστάσεων που απευθύνθηκαν σε αυτά τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ελήφθη μέριμνα ώστε να διασφαλιστεί η απαραίτητη ευελιξία στην εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής επιβράδυνσης.

(1) Οι κεντρικές προτεραιότητες και οι ειδικότεροι στόχοι της Ελληνικής Προεδρίας παρουσιάστηκαν το Δεκέμβριο του 2002 και αφορούσαν στα εξής: α) την ολοκλήρωση της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις δέκα υπό ένταξη χώρες και την παράλληλη προώθηση των διαπραγματεύσεων με τους άλλους υποψηφίους, β) την επιτάχυνση της υλοποίησης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, γ) τη συναινετική ολοκλήρωση των εργασιών της Συνέλευσης για το Μέλλον της Ευρώπης με τη σύνταξη μιας νέας Συνταγματικής Συνθήκης, δ) την αντιμετώπιση του φαινομένου της μετανάστευσης με νέες κοινές δράσεις και τη συμπλήρωση των αποφάσεων του Τάμπερε και της Σεβίλλης, ε) την προώθηση συγκεκριμένων προτεραιοτήτων στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με έμφαση στην αντιμετώπιση της κρίσης στο Ιράκ, στις σχέσεις με τα Δ. Βαλκάνια, την ειρηνευτική διαδικασία στη Μ. Ανατολή, τις σχέσεις με τις ΗΠΑ και τις σχέσεις με τη Ρωσία. Βλέπε σχετικά «Η Ελληνική Προεδρία της Ε.Ε. – Ταυτότητα» και «Παρουσίαση των αποτελεσμάτων του Ευρωπαϊκού συμβουλίου της Θεσσαλονίκης στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, από τον προεδρεύοντα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, πρωθυπουργό Κ. Σημίτη, 01.07.2003», στο www.eu2003.gr

(2) Ως Ευρω-ομάδα (Eurogroup) καλείται το Συμβούλιο EcoFin σε σύνθεση εκπροσώπων των κρατών μελών χωρίς παρέκκλιση.

(3) Πρόκειται για την Πορτογαλία, τη Γερμανία και τη Γαλλία.

* *Ευχαριστώ θερμά τη Χριστίνα Λιβαδά και τον Βασίλη Παναγιωτόδη για τη συνδρομή τους στην τεκμηρίωση του παρόντος άρθρου.*

Για το σκοπό αυτό, σε συνεδρίαση της Ευρωομάδας στο Λουξεμβούργο συμφωνήθηκε ότι η αξιολόγηση ως προς το αν ο προϋπολογισμός κράτους μέλους είναι ισοσκελισμένος ή περίπου ισοσκελισμένος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό 1467/1997, θα γίνεται στο εξής με βάση το κυκλικά προσαρμοσμένο έλλειμμα. Η απόφαση αυτή υιοθετήθηκε από το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2003⁽⁴⁾.

2.2 Γενικοί Προσανατολισμοί Οικονομικών Πολιτικών

Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας διαμορφώθηκαν προτάσεις οικονομικής πολιτικής για τα επόμενα τρία χρόνια, οι οποίες αποτυπώθηκαν στο κείμενο των Γενικών Προσανατολισμών των Οικονομικών Πολιτικών που υποβλήθηκε από το Συμβούλιο EcoFin στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για πολιτική υιοθέτηση. Οι εν λόγω προσανατολισμοί, οι οποίοι έχουν ενταχθεί στο ευρύτερο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβόνας για την επίτευξη της υλοποίησης του προγράμματος μεταρρυθμίσεων και την αναπτυξιακή ώθηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας⁽⁵⁾ επικεντρώνονται σε τρεις κύριες μεσοπρόθεσμες πολιτικές, που είναι:

- η δημιουργία καλύτερων οικονομικών συνθηκών για την προώθηση της ανάπτυξης,
- η υιοθέτηση μεταρρυθμίσεων για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, και
- η ενδυνάμωση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών.

3. Πλαίσιο Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες

3.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Σημαντική ήταν η πρόοδος που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας προς την κα-

τεύθυνση της ολοκλήρωσης των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών αγορών, με την ενεργό προώθηση του νομοθετικού έργου για την υλοποίηση του Πλαισίου Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες. Όπως είναι γνωστό, το πλαίσιο αυτό προτάθηκε το Μάιο του 1999 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με κύριο στόχο τη λήψη μέτρων για την ουσιαστική ολοκλήρωση των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών αγορών και τη δημιουργία ενός πράγματι ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα μέχρι το 2005.

Οι κοινοτικές πράξεις που προωθήθηκαν από την Ελληνική Προεδρία αφορούν σε τρεις κυρίως θεματικές ενότητες:

- την ενιαία κεφαλαιαγορά (κατωτέρω, υπό 3.2),
- την προστασία των καταναλωτών τραπεζικών υπηρεσιών (κατωτέρω υπό 3.3),
- τη φορολογική δέσμη (κατωτέρω, υπό 3.4).

3.2 Θέματα κεφαλαιαγορών

3.2.1 Καταχρηστικές πρακτικές στην αγορά

Τον Ιανουάριο του τρέχοντος έτους, επί Ελληνικής Προεδρίας υιοθετήθηκε η Οδηγία 2003/6/EK «για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς»⁽⁶⁾. Κύριος στόχος της είναι ο καθορισμός και η θέση σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη ενιαίων κανόνων αναφορικά με την καταπολέμηση των καταχρηστικών πρακτικών στις ευρωπαϊκές αγο-

⁽⁴⁾ Βλέπε «Τα αποτελέσματα της Ελληνικής Προεδρίας ανά τομέα πολιτικής: Οικονομικά και Δημοσιονομικά θέματα – Παρουσίαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από Ν. Χριστοδουλάκη» στο www.eu2003.gr

⁽⁵⁾ Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας του 2000, οι ευρωπαίοι ηγέτες υιοθέτησαν ένα δεκαετές πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, ώστε «... να καταστεί η Ευρωπαϊκή οικονομία η πλέον ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία, παγκόσμια, βασισμένη στη γνώση, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και ισχυρότερη κοινωνική συνοχή».

⁽⁶⁾ ΕΕ L 96, 12.4.2003, σελ. 16 επ.

ρές, και συνακόλουθα η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών σε αυτές.

Με την Οδηγία αυτή, η οποία είναι η πρώτη που εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία επιτροπολογίας της Εκθεσης Lamfalussy, διευρύνεται, σε σχέση με το ισχύον καθεστώς, ο κύκλος των προσώπων που υπάγονται στην απαγόρευση χρήσης εμπιστευτικών πληροφοριών και καθιερώνεται, για πρώτη φορά, γενική απαγόρευση των πράξεων χειραγώγησης της αγοράς. Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα παρέκκλισης υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις από τη γενικά ισχύουσα απαγόρευση χρήσης εμπιστευτικών πληροφοριών και πράξεων χειραγώγησης της αγοράς.

3.2.2 Επενδυτικές υπηρεσίες

Η πρόταση Οδηγίας περί παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και ρυθμιζόμενων αγορών υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Νοέμβριο του 2002⁽⁷⁾ με στόχο την αναθεώρηση της Οδηγίας 93/22/ΕΟΚ “για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών στον τομέα των κινητών αξιών”. Με την πρόταση Οδηγίας σκοπείται η θέσπιση ενός εναρμονισμένου συνόλου αρχών που θα διέπει την αδειοδότηση, λειτουργία και την άσκηση προληπτικής εποπτείας επί των επιχειρήσεων επενδύσεων και των ρυθμιζόμενων αγορών, ώστε να ενισχυθεί η προστασία των επενδυτών, η ακεραιότητα της αγοράς, και η προώθηση διαφανών και αποτελεσματικών χρηματοπιστωτικών αγορών. Οι ανωτέρω στόχοι θα πρέπει να υλοποιηθούν με τον καθορισμό βασικών κανόνων που θα διέπουν τη διαπραγμάτευση και την εκτέλεση εντολών των επενδυτών στο πλαίσιο οργανωμένων αγορών και άλλων συστημάτων συναλλαγών.

Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας, οι ενέργειες επικεντρώθηκαν στην επεξεργασία των διατάξεων του προτεινόμενου κανονιστικού πλαισίου και την επίτευξη συμβιβασμού σε πολλά από τα θέματα που ρυθμίζονται μέσω της πρότασης Οδηγίας, ώστε να δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή

για την υιοθέτησή της το συντομότερο δυνατό. Μεταξύ των θεμάτων στα οποία σημειώθηκε σημαντική πρόοδος συγκαταλέγονται η οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας και ο σαφής προσδιορισμός του πλαισίου προστασίας των επενδυτών.

(α) Σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, όπου προτείνεται η διεύρυνση του καταλόγου των κύριων επενδυτικών υπηρεσιών με την υπαγωγή σε αυτές της παροχής επενδυτικών συμβουλών και της υπό προϋποθέσεις λειτουργίας Πολυμερών Συστημάτων Διαπραγμάτευσης, αποσαφηνίστηκαν αρκετές έννοιες, όπως αυτή της “εκτέλεσης εντολών για λογαριασμό πελατών”, της “επενδυτικής συμβουλής”, της “ρυθμιζόμενης αγοράς” και του “φορέα εκμετάλλευσης της αγοράς”.

(β) Αναφορικά με την προστασία των επενδυτών, η πρόταση της Ελληνικής Προεδρίας αποσκοπεί στη διαφοροποίηση της εφαρμογής των προτεινόμενων κανόνων ανάλογα με το είδος της παρεχόμενης επενδυτικής υπηρεσίας, ενώ παράλληλα λαμβάνεται υπόψη το αν ο επενδυτής είναι επαγγελματίας ή μη.

(γ) Αντίθετα, ιδιαίτερο προβληματισμό και αντιθέσεις μεταξύ των κρατών μελών δημιούργησαν οι προτεινόμενες διατάξεις που αναφέρονται στη βέλτιστη εκτέλεση των εντολών και στη διαφάνεια πριν την πραγματοποίηση συναλλαγών. Το τελευταίο ειδικά ζήτημα αναδείχθηκε σε μείζονος πολιτικής σημασίας θέμα, για το οποίο δεν κατέστη δυνατό να επιτευχθεί συμβιβασμός μεταξύ των κρατών μελών⁽⁸⁾.

Το Συμβούλιο EcoFin στη συνεδρίασή του της 3ης Ιουνίου στο Λουξεμβούργο εξέτασε την έκθεση προόδου της Προεδρίας σχετικά με την εν λόγω Οδηγία και συμφωνήθηκε η συνέχιση και εντατικο-

⁽⁷⁾ Πρόταση Οδηγίας για τις επενδυτικές υπηρεσίες και τις ρυθμιζόμενες αγορές και για την τροποποίηση των Οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, COM (2002) 625 τελικό.

⁽⁸⁾ Βλέπε συνολικά για το θέμα, Ε. ΓΚΑΤΖΩΝΑ Σχέδιο Οδηγίας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών και ρυθμιζόμενων αγορών, Απολογισμός της συμβολής της Ελληνικής Προεδρίας του Ευρωπαϊκού συμβουλίου στην πρόοδο των εργασιών των Οδηγιών του Σχεδίου Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, 3 Ιουλίου 2003, σελ. 5-7.

ποίηση των εργασιών με σκοπό την επίτευξη πολιτικής συμφωνίας για την υιοθέτηση της Οδηγίας κατά τη διάρκεια της Ιταλικής Προεδρίας, με τελικό χρονικό ορίζοντα τον Οκτώβριο του 2003.

3.2.3 Ενημερωτικό Δελτίο

Στις 24 Μαρτίου 2003 υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Κοινή Θέση του Συμβουλίου επί της πρότασης Οδηγίας “*σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση και την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/34/ΕΚ.*” Με την Κοινή Θέση ολοκληρώθηκαν, μετά από διετή σχεδόν επεξεργασία, οι διαπραγματεύσεις επί του αρχικού κειμένου της πρότασης Οδηγίας της Επιτροπής, η οποία είχε εκδοθεί στις 30 Μαΐου 2001.

Κύριος στόχος της εν λόγω Οδηγίας είναι η καθιέρωση της αρχής της ενιαίας άδειας για τους εκδότες που επιθυμούν να προσφέρουν κινητές αξίες ή να τις εισαγάγουν προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά κράτους μέλους. Για το σκοπό αυτό με την πρόταση Οδηγίας επιχειρείται η εναρμόνιση των ρυθμίσεων για το περιεχόμενο και τους όρους κατάρτισης, έγκρισης και διανομής του ενημερωτικού δελτίου.

Λόγω των σημαντικών διαφοροποιήσεων των επιμέρους εθνικών νομοθεσιών, ο συγκερασμός των απόψεων και η επίτευξη συμβιβασμού στο πλαίσιο των συζητήσεων στο Συμβούλιο συνάντησε αρκετές δυσκολίες. Το βασικό θέμα που εξετάστηκε κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας ήταν αυτό του προσδιορισμού του κράτους μέλους καταγωγής. Η άποψη που υιοθετήθηκε επί αυτού ήταν ότι για τις περιπτώσεις εκδόσεων μετοχικών κινητών αξιών ή μη μετοχικών κινητών αξιών με ονομαστική αξία τουλάχιστον χιλίων ευρώ, ως κράτος μέλος καταγωγής νοείται εκείνο στο οποίο έχει την καταστατική του έδρα ο εκδότης.

Ο στόχος της Ελληνικής Προεδρίας για ολο-

κλήρωση της Οδηγίας επιτεύχθηκε και στις 27 Ιουνίου 2003 επήλθε συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία επικυρώθηκε και τυπικά από την ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 2 Ιουλίου 2003 στο Στρασβούργο⁽⁹⁾.

3.2.4 Δημόσιες προτάσεις εξαγοράς

Σημαντικές ήταν επίσης οι εξελίξεις που σχετίζονται με την προώθηση της πρότασης Οδηγίας “*για τις δημόσιες προτάσεις εξαγοράς*”, η οποία υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2002⁽¹⁰⁾. Πρόκειται για ένα ζήτημα που απασχολεί την Κοινότητα εδώ και δεκατέσσερα χρόνια, καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υποβάλει επανειλημμένα προτάσεις Οδηγιών, οι διαπραγματεύσεις επί των οποίων δεν έχουν μέχρι στιγμής τελεσφορήσει.

Η νέα πρόταση Οδηγίας αποσκοπεί στην ενίσχυση της νομικής ασφάλειας των διασυνοριακών δημόσιων προσφορών εξαγοράς προς όφελος όλων των ενδιαφερόμενων μερών και στην εξασφάλιση της προστασίας των μετόχων της μειοψηφίας κατά τις διαδικασίες αυτές. Δημιουργεί ταυτόχρονα ένα κοινό πλαίσιο δράσης για τα κράτη μέλη, καθώς επιβάλλει ορισμένες γενικές αρχές που θα συγκεκριμενοποιηθούν από τα κράτη μέλη, υπό την προϋπόθεση όμως ότι δεν θα υφίστανται διαφορές που από τη φύση τους να εμποδίζουν την εφαρμογή της Οδηγίας σε κοινοτικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας εξασφα-

⁽⁹⁾ Βλέπε συνολικά για το θέμα, Ξ. ΑΥΛΩΝΙΤΗ Οδηγία για το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση και την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/34/ΕΚ, Απολογισμός της συμβολής της Ελληνικής Προεδρίας του Ευρωπαϊκού συμβουλίου στην πρόοδο των εργασιών των Οδηγιών του Σχεδίου Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, 3 Ιουλίου 2003, σελ. 3-5.

⁽¹⁰⁾ Πρόταση Οδηγίας σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς, COM (2002) 534 τελικό.

λίστηκε συνολική σχεδόν συναίνεση σε ό,τι αφορά στο περιεχόμενο των διατάξεων για τις οποίες είχε επέλθει ήδη συμφωνία κατά το παρελθόν και επιτεύχθηκε μεγάλος βαθμός συναίνεσης αφενός μεν για τις νέες ρυθμίσεις της τελευταίας πρότασης Οδηγίας, και αφετέρου για εκείνες που διαφοροποιούνται σημαντικά από τις προηγούμενες προσεγγίσεις. Οι διατάξεις που προκάλεσαν τις μεγαλύτερες αντιθέσεις είναι εκείνες των άρθρων 9 και 11 της πρότασης Οδηγίας αναφορικά με:

- τη δυνατότητα των μετόχων να αποφασίζουν για τη λήψη αμυντικών μέτρων μετά την κοινοποίηση μιας δημόσιας πρότασης εξαγοράς και
- τις περιπτώσεις που δεν δικαιούται η υπό εξαγορά εταιρεία να αντιτάξει έναντι του προτεινόντος περιορισμούς που αφορούν τη μεταβίβαση τίτλων και τα δικαιώματα ψήφου.

Η Ελληνική Προεδρία, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις των αντιπροσωπειών και βασιζόμενη σε προηγούμενη συμβιβαστική πρόταση της Δανικής Προεδρίας, υπέβαλε το Φεβρουάριο του 2003 νέα συμβιβαστική πρόταση για την πλειοψηφία των υπό συζήτηση άρθρων. Το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας στη συνεδρίασή του της 19ης Ιουνίου προχώρησε σε εκτεταμένη ανταλλαγή απόψεων ειδικά για την επίτευξη εξισορρόπησης μεταξύ των δύο προαναφερθέντων άρθρων και ανέθεσε στην Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων την εξέταση των ζητημάτων για τα οποία δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι παρά την αυταναμία επίτευξης συμφωνίας κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας ως προς τα δύο αυτά ζητήματα, υπήρξε ευρεία σύγκλιση απόψεων σε σχέση με τη δομή και τους τελικούς στόχους της πρότασης Οδηγίας⁽¹¹⁾.

3.2.5 Διαφάνεια των πληροφοριών που παρέχονται από τις εισηγμένες εταιρείες

Στις 26 Μαρτίου του τρέχοντος έτους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση Οδηγίας για την εναρ-

μόνιση των απαιτήσεων διαφάνειας και πληροφόρησης των επενδυτών⁽¹²⁾, με την οποία επιδιώκεται η θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων διαφάνειας όσον αφορά τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχουν εταιρείες των οποίων οι κινητές αξίες αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ρυθμιζόμενη αγορά. Η Επιτροπή εκλόνησε την πρότασή της μετά από εντατικές διαβουλεύσεις, στις οποίες συμμετείχαν οι εθνικές αρχές, οι εκδότες κινητών αξιών, συλλογικοί φορείς εκπροσώπησης των επενδυτών, των ορκωτών ελεγκτών και λογιστών καθώς και τα χρηματιστήρια.

Με την πρόταση Οδηγίας σκοπείται, μεταξύ άλλων, η βελτίωση του περιεχομένου της ετήσιας οικονομικής πληροφόρησης και της περιοδικής γνωστοποίησης μέσω λεπτομερών εξαμηνιαίων και λιγότερο διεξοδικών τριμηνιαίων οικονομικών εκθέσεων και η διαρκής πληροφόρηση του εκδότη για τυχόν μεταβολές σε σημαντικές εταιρικές συμμετοχές. Καθιερώνεται επίσης η θέσπιση τεχνικού χαρακτήρα εκτελεστικών μέτρων, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή της Οδηγίας από τα κράτη μέλη και η προσαρμογή της στις μεταβολές που λαμβάνουν χώρα τόσο στις αγορές όσο και στο καθεστώς εποπτείας τους.

Εξαιτίας του γεγονότος ότι η πρόταση Οδηγίας υπεβλήθη στα μέσα της Ελληνικής Προεδρίας, δεν υπήρξε αρκετός χρόνος για τη διεξοδική επεξεργασία της. Ωστόσο, ξεκίνησε η ανάγνωση των διατάξεών της, δόθηκαν οι αναγκαίες διευκρινίσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και υποβλήθηκαν γραπτές θέσεις των κρατών μελών που τέθηκαν στη

⁽¹¹⁾ Βλέπε συνολικά για το θέμα, Δ. ΑΥΓΗΤΙΔΗ Σχέδιο Οδηγίας για τις δημόσιες προτάσεις εξαγορών, Απολογισμός της συμβολής της Ελληνικής Προεδρίας του Ευρωπαϊκού συμβουλίου στην πρόοδο των εργασιών των Οδηγιών του Σχεδίου Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, 3 Ιουλίου 2003, σελ. 10-11.

⁽¹²⁾ Βλ. πρόταση Οδηγίας για την εναρμόνιση των απαιτήσεων διαφάνειας της πληροφόρησης σχετικά με τους εκδότες, των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί για διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/34/EK, COM (2003) 138 τελικό.

διάθεση των αντιπροσωπειών. Επιπλέον, εντοπίστηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν τα κύρια σημεία επί των οποίων υφίστανται σημαντικές διαφωνίες μεταξύ των κρατών μελών⁽¹³⁾.

3.3 Θέματα προσασίας του καταναλωτή τραπεζικών υπηρεσιών

Η Ελληνική Προεδρία εξέτασε επίσης την πρόταση Οδηγίας “για την εναρμόνιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που διέπουν τις πιστώσεις που χορηγούνται σε καταναλωτές”, η οποία υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2002⁽¹⁴⁾. Το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας προέβη σε συζήτηση προσανατολισμού σχετικά με το περιεχόμενο της εν λόγω πρότασης και αντιμετώπισε θετικά, σε γενικές γραμμές, τις προτεινόμενες ρυθμίσεις υπό το πρίσμα της ανάγκης αναθεώρησης του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου για την καταναλωτική πίστη λόγω των σημαντικών αλλαγών που έχουν επέλθει από το 1987 (οπότε ρυθμίστηκε το θέμα για πρώτη φορά σε κοινοτικό επίπεδο).

Με την Οδηγία αυτή προτείνεται η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της και για τις συμβάσεις εγγύησης, ενώ εξακολουθούν να μην εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της τα στεγαστικά δάνεια. Προβλέπεται επίσης η καθιέρωση λεπτομερών ρυθμίσεων, μεταξύ άλλων, για την πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται στους καταναλωτές σε όλα τα στάδια της σύμβασης, για τον υπολογισμό του Συνολικού Ετήσιου Πραγματικού Επιτοκίου, για την εκτέλεση της σύμβασης, καθώς επίσης και ειδικές ρυθμίσεις για συγκεκριμένες κατηγορίες πιστώσεων. Περαιτέρω, εισάγονται νέες αρχές και ρυθμίσεις για τον υπεύθυνο δανεισμό, για τις βάσεις δεδομένων και για τους μεσίτες πιστώσεων.

Τα κράτη μέλη φαίνεται να έχουν διασαφηνίσει τις θέσεις τους σχετικά με την καθιέρωση της αρχής της μέγιστης εναρμόνισης που προτείνεται από την Επιτροπή, για τις μορφές πίστωσης που εμπίπτουν

στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας και ιδίως για την ενυπόθηκη πίστη, καθώς επίσης και για τις απαιτήσεις που θα πρέπει να πληρούνται από τους μεσίτες πιστώσεων. Η επεξεργασία της πρότασης θα συνεχιστεί επί Ιταλικής Προεδρίας.

3.4 Φορολογικά θέματα: προώθηση της “φορολογικής δέσμης”

Ενα από τα πολύ σημαντικά θέματα που έχουν απασχολήσει τα κοινοτικά όργανα για 14 περίπου χρόνια είναι αυτό της φορολογίας των αποταμιεύσεων. Η Ελληνική Προεδρία τοποθέτησε στις βασικές της προτεραιότητες την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου θέματος, η οποία είχε αδρανήσει λόγω των έντονων αντιδράσεων ορισμένων κρατών μελών και κυρίως του Λουξεμβούργου, του Βελγίου και της Αυστρίας.

Τον Ιανουάριο του 2003 επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία με βάση συμβιβαστική πρόταση της Ελληνικής Προεδρίας, ωστόσο για την επίτευξη τελικής συμφωνίας τέθηκε ως προϋπόθεση η ύπαρξη προηγούμενης συμφωνίας, για παρόμοια ρύθμιση, με χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και κυρίως την Ελβετία⁽¹⁵⁾. Μετά από διαπραγματεύσεις της Προεδρίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τις χώρες αυτές επιτεύχθηκε συμβιβαστική λύση, η οποία επέτρεψε την τελική υιοθέτηση της Οδηγίας 2003/48/ΕΚ “για τη φορολόγηση των υπό μορφή τόκων εισοδημάτων από αποταμιεύσεις” στην τελευ-

⁽¹³⁾ Βλέπε συνολικά για το θέμα, Χ. ΜΕΡΤΖΑΝΗ, Σχέδιο Οδηγίας για τη διαφάνεια των παρεχόμενων από τις εισηγμένες εταιρείες πληροφοριών, Απολογισμός της συμβολής της Ελληνικής Προεδρίας του Ευρωπαϊκού συμβουλίου στην πρόοδο των εργασιών των Οδηγιών του Σχεδίου Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, 3 Ιουλίου 2003, σελ. 8-10.

⁽¹⁴⁾ Πρόταση Οδηγίας για την εναρμόνιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που διέπουν τις πιστώσεις που χορηγούνται στους καταναλωτές, COM (2002) 443 τελικό.

⁽¹⁵⁾ Οι υπόλοιπες χώρες ήταν οι ΗΠΑ, το Λιχτενστάιν, ο Άγιος Μαρίνος και το Πριγκιπάτο της Ανδόρας.

ταία συνεδρίαση του Συμβουλίου EcoFin επί Ελληνικής Προεδρίας, στις 3 Ιουνίου 2003⁽¹⁶⁾.

Η συγκεκριμένη διαπραγμάτευση δεν ήταν ωστόσο το τελευταίο εμπόδιο που έπρεπε να αντιμετωπιστεί. Χρειάστηκε να βρεθεί λύση και σε ένα Ιταλικό αίτημα ρύθμισης των προστίμων που είχαν επιβληθεί στους Ιταλούς παραγωγούς γάλακτος για υπέρβαση των ποσοτώσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Η Ιταλική αντιπροσωπεία, παρά το γεγονός ότι τα δύο θέματα δεν είχαν καμία σχέση μεταξύ τους, συνέδεσε την τελική της συγκατάθεση επί του κειμένου της Οδηγίας με την εξεύρεση λύσης στο ως άνω αίτημά της⁽¹⁷⁾. Τελικά οι χειρισμοί της Ελληνικής Προεδρίας επέτρεψαν να μη γίνει το μείζον θέμα της φορολογίας των αποταμιεύσεων δέσμο ενός ελάσσονος και άσχετου με τη φορολογία εθνικού προβλήματος⁽¹⁸⁾.

Υπενθυμίζεται ότι βασικός στόχος της Οδηγίας είναι η αποφυγή της φοροδιαφυγής και η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των χρηματαγορών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Με τις διατάξεις της επιδιώκεται να εξασφαλιστεί ότι το εισόδημα από τις αποταμιεύσεις υπό μορφή τόκων που καταβάλλονται σε ένα κράτος μέλος υπέρ πραγματικών δικαιούχων που είναι φυσικά πρόσωπα με φορολογική κατοικία σε άλλο κράτος μέλος θα μπορεί να αποτελεί αντικείμενο πραγματικής φορολόγησης σύμφωνα με τη νομοθεσία του δεύτερου κράτους μέλους.

Αν και το δυσχερέστερο ζήτημα της φορολογικής δέσμης ήταν η φορολογία των αποταμιεύσεων, ωστόσο στη δέσμη περιέχονταν και άλλα θέματα.

(α) Το πρώτο ήταν η κατάργηση της παρακράτησης φόρου στην πηγή και τα δικαιώματα συνδεδεμένων επιχειρήσεων, σχετικά με το οποίο εκδόθηκε κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας η Οδηγία 2003/49/ΕΚ⁽¹⁹⁾. Σύμφωνα με το πεδίο εφαρμογής αυτής της Οδηγίας, οι πληρωμές τόκων ή δικαιωμάτων που ανακύπτουν σε ένα κράτος μέλος απαλλάσσονται από ενδεχόμενους φόρους επ' αυτών στο εν λόγω κράτος (είτε παρα-

κρατούνται είτε εισπράττονται κατόπιν βεβαιώσεως), εφόσον ο δικαιούχος των τόκων ή των δικαιωμάτων είναι εταιρεία άλλου κράτους μέλους ή μόνιμη εγκατάσταση εταιρείας κράτους μέλους ευρισκόμενη σε άλλο κράτος μέλος.

(β) Η καθιέρωση ενός κώδικα δεοντολογίας για τη φορολογία των επιχειρήσεων είναι ένα ακόμα από τα στοιχεία της φορολογικής δέσμης που προωθήθηκε από την Ελληνική Προεδρία. Με τον κώδικα αυτόν επιδιώκεται η απάλειψη του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών. Το Συμβούλιο εξέτασε την πρόοδο που σημείωσε η αρμόδια ομάδα εργασίας, εκφράζοντας την ικανοποίησή της για τις συναινετικές προσεγγίσεις των εθνικών αντιπροσωπειών.

4. Προτοβουλία της Ελληνικής Προεδρίας: αμφισβήτηση διάταξης της νομοθεσίας των ΗΠΑ για την υποχρεωτική καταχώριση των ευρωπαϊκών λογιστικών εταιρειών σε μητρώο του αμερικανικού Εποπτικού Συμβουλίου Λογιστικών Εταιρειών

Σύμφωνα με το νόμο Sarbanes-Oxley των ΗΠΑ, όλες οι λογιστικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πρέπει να καταχωρούνται σε μητρώο του Public Accounting Oversight Board των ΗΠΑ (US PCAOB). Το Συμβούλιο EcoFin κατά τη συνεδρίασή του της 3ης Ιουνίου 2003 προέβη σε δήλωση, με την οποία εξέφρασε την ομόφωνη αντίθεση των μελών του με την προαναφερθείσα υποχρεωτική καταχώριση.

⁽¹⁶⁾ E.E. L 157, 26.6.2003, σελ. 38 επ.

⁽¹⁷⁾ Δηλαδή στη λήψη απόφασης του Συμβουλίου για τη συμβατότητα με την κοινή αγορά μιας ενίσχυσης την οποία προτίθεται να χορηγήσει η Ιταλική Δημοκρατία στους παραγωγούς γάλακτος.

⁽¹⁸⁾ Στη Συνεδρίαση του Συμβουλίου EcoFin της 3ης Ιουνίου ψηφίστηκε σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου, το οποίο κάλυψε το αίτημα της Ιταλικής αντιπροσωπείας, επιτυγχάνοντας τη συγκατάθεσή της στο κείμενο της Οδηγίας.

⁽¹⁹⁾ E.E. L 157, 26.6.2003, σελ. 49 επ.

Στη δήλωση εκφράζεται η έντονη δυσαρέσκεια του Συμβουλίου, καθώς η διαδικασία καταχώρησης κρίνεται επαχθής, δαπανηρή και περιττή, δεδομένου ότι όλα τα κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει ή βρίσκονται σε διαδικασία υιοθέτησης ρυθμίσεων περί λογιστικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης, οι οποίες κρίνεται ότι παρέχουν επίπεδο προστασίας των επενδυτών ισότιμο με εκείνο του νόμου Sarbanes-Oxley. Για το λόγο αυτό, το Συμβούλιο ζητά να απαλλαγούν πλήρως οι ευρωπαϊκές λογιστικές εταιρείες από τη διαδικασία καταχώρησης, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 106 ε) του νόμου Sarbanes-Oxley, και καλεί την Αμερικανική

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (SEC) και το PCAOB να διαπραγματευθούν με την Ευρωπαϊκή Ένωση μια συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία θα βασίζεται στον έλεγχο από τη χώρα καταγωγής. Προς το σκοπό αυτό το Συμβούλιο εξουσιοδότησε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις διαπραγματεύσεις με τη SEC και το PCAOB.

